

ko leto avgusta priredi Festival pite z delavnicami in poizkušanjem jedi, ki ima več ciljev: prenos znanja s starejših na mlajše generacije, promocija kulinarične dediščine oziroma iznajdljivosti žena v preteklosti, ko so se ob pomanjkanju surovin morale znajti kot so vedele in znale, poleg vsega pa pritegnitev turistov iz močno turistične obalne občine Hersonissos v zaledje.

Zadnje, peto skupino povezujejo **posebni turistični cilji; dobre prakse so posvečene specifični hrani in kulinaričnim proizvodom** kot na primer aromatičnim in zdravilnim rastlinam.

Tu je najprej predstavljen *Epicurium*, muzej v francoskem Avignonu, ki je posvečen sadju in zelenjavi, pridobivanju semen in pripravi jedi na tej podlagi. Obiskovalcem, še zlasti otrokom, nudi zanimivo izkušnjo. Na ogled so različne tematske razstave, možni so: vodenja po sadovnjakih, rastlinjakih, ogled čebelnjakov, vrtov zeliščnih, aromatičnih in zdravilnih rastlin, izobraževalne dejavnosti za šole in splošno javnost (kuharski tečaji, konference, občasne razstave). V muzejski trgovini so na prodaj pridelki z muzejskih vrtov in izdelki iz njih. Obiskovalec lahko vključi vsa čutila – okuša, se dotika, vonja in ogleduje. Drug primer je Zgodovinski muzej *Commandaria* na Cipru (Zoopigi), ki predstavlja pridelavo sladkega desertnega vina jantarne barve. Pridobivajo ga v regiji Commandaria in izvira iz časov vitezov templjarjev. Med pobudniki so vinarji iz 13 vasi. V mesecu vina turiste vabijo na označeno vinsko pot, kjer nudijo najrazličnejše jedi in inovativne izdelke na podlagi omenjenega vina. Pomembno vlogo v predstavljanju ciprske gastronomije ima tudi konferenca o aromatičnih in zdravilnih rastlinah, združena z razstavo in tržnico, kjer obiskovalci najdejo različne tradicionalne ciprske jedi in izdelke iz zelišč, čaje, začimbe in zdravilna zelišča, poskrbljeno pa je tudi za prenos starih znanj in receptov. Dogodek je organiziran vsako leto junija, poudarek pa je vedno na drugi temi. Soorganizatorji so Turistično društvo Troodos, občina Platres in troodoška mreža tematskih centrov.

Katalog dobrih praks služi izobraževalnim in nekomercialnim namenom. Odigral naj bi ključno vlogo pri širjenju dobrih praks in oblikovanju novih trajnostnih turističnih proizvodov. Pripomogel naj bi k podaljšanju turistične sezone krajev v zaledju obmorskih turističnih naselij, k razbremenitvi najbolj obremenjenih turističnih točk, predvsem pa k zaščiti in ohranjanju bogate sredozemske kulturne dediščine ter izboljšanju socialno-ekonomskih življenjskih razmer prebivalstva v zaledju.

Publikacija je brezplačno dostopna na spletnem naslovu: <https://giam.zrc-sazu.si/sl/publikacije/catalogue-of-good-practices-of-sustainable-culinary-heritage-experiences-in#v>.

Maja Topole

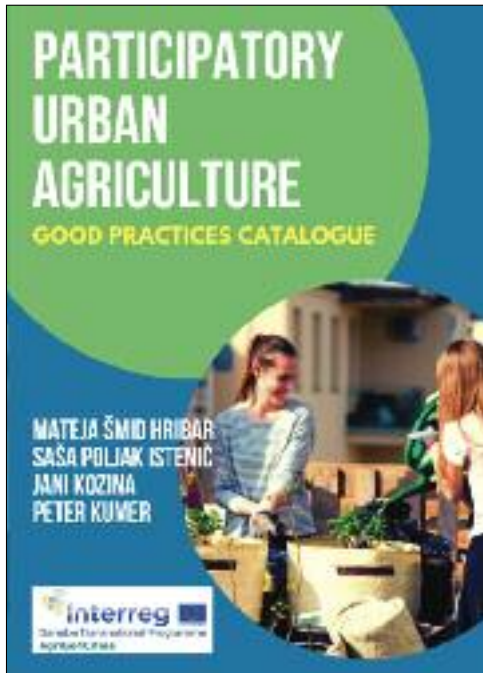
Mateja Šmid Hribar, Saša Poljak Istenič, Jani Kozina, Peter Kumer (uredniki):

The Good Practices Catalogue of Participatory Urban Agriculture

Ljubljana 2018: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Založba ZRC, 210 strani, ISBN 978-961-05-0118-3 (elektronski vir)

Še nekaj desetletij nazaj bi bila medsebojna povezava besed »urbano« in »kmetijstvo« neobičajna. A mesta niso zgolj potrošniki hrane in kmetijskih proizvodov, temveč jih v določeni meri tudi proizvajajo. Motivi za pridelavo hrane se v mestih resda razlikujejo in vključujejo tudi vidike rekreacije, medsebojnega druženja in podobno. Ta pojav je v večini mest izrazil in vreden (urbano)geografskega preučevanja. Urbano kmetijstvo je namreč povezano z družbenoekonomsko preobrazbo tako mest kot podeželja in je tudi posledica spremembe vrednot mestnega prebivalstva. Le to želi vse bolj »lokalno« hrano, se zaveda okoljskih in zdravstvenih vidikov pridelave hrane ter si hkrati želi interakcije z ostalimi »urbanimi kmetovalci«, biti član te skupnosti, se družiti, rekreirati ter izobraževati.

Katalog dobrih praks participativnega urbanega kmetijstva je izdelek v okviru projekta *AgriGo4Cities* (Interreg Podonavje), ki na bralcu zanimiv način predstavi konkretne izkušnje z razvijanjem participativnega urbanega kmetijstva. Avtorji publikacije nazorno prikažejo, kako lahko urbano kmetijstvo, če je usmerjeno na vključujoč in participativen način, vpliva na izboljšanje javnih storitev, spodbuja aktivnejše državljanstvo, krepi sodelovanje javnosti in prispeva k trajnostnemu razvoju mest. V prvem

delu je predstavljen koncept participativnega urbanega kmetijstva, ki je za avtorje metoda, s katero krepijo trajnostni urbani razvoj, zlasti v smislu vključevanja ranljivih družbenoekonomskih skupin. Nadalje je predstavljen upravno-političen okvir, znotraj katerega se urbano kmetijstvo načrtuje. Gre za obsežen pregled vseh nadnacionalnih strategij, zakonov in predpisov, ki na to načrtovanje vplivajo tudi na mestni ravni. Sledi pregled evropskih programov in projektov, ki razvijajo urbano kmetijstvo in se posvečajo enakim ciljem kot projekt *AgriGo4Cities*. Najobširnejši del tega dela zavzema opis dobrih praks. Enaindvajset opisov je razdeljenih v štiri kategorije: skupnostni, terapevtski, socialni in izobraževalni vrtovi. Opisi so večinoma iz nam bližnjih držav in Slovenije (države Podonavja), pa tudi iz Kanade, Združenih držav Amerike in Mehike. Opisi so pripravljani na način, da nudijo vse pomembne informacije tudi tistim, ki bi želeli določeno dobro prakso uveljaviti v svoji okolici. Poleg fotografije, vsaka dobra praksa opisuje tudi glavne deležnike, prve korake nastanka dobre prakse, vključenost deležnikov, dejavnike, ki so pripomogli k njenemu uspehu, pa tudi napotke za morebiten prenos dobre prakse v druga mesta. S tem je katalog dosegel dvojen namen: ima povsem uporabno vrednost za organizacije, društva, posameznike in institucije, ki želijo vzpostaviti območja urbanega kmetijstva ter na participativen način vključiti predvsem bolj ranljive skupine (na primer starostnike, brezposelne, pripadnike različnih manjšin). Hkrati je zelo sistematičen pregled načinov urbanega kmetijstva in pozitivnih posledic na mestno prebivalstvo, kar je zanimivo predvsem za raziskovalce in načrtovalce urbanih prostorov. Dodana vrednost predstavljenega dela ni zgolj aktualnost, temveč tudi pestra sestava opisov, raznovrstnost avtorjev in privlačna grafična zasnova.

Publikacija je brezplačno dostopna na spletnem naslovu: <https://giam.zrc-sazu.si/sl/publikacije/the-good-practices-catalogue-of-participatory-urban-agriculture#v>.

David Bole